

De Universiteit Antwerpen,
een nieuw missionstatement

De Universiteit Antwerpen, een nieuw missionstatement

—

Herman Van Goethem

—

*Academische rede uitgesproken door Herman Van Goethem,
rector van de Universiteit Antwerpen, naar aanleiding
van de opening van het academiejaar 2023-2024 van de
Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen.*

—

Universiteit Antwerpen
AP Hogeschool Antwerpen
Antwerp Maritime Academy
Karel de Grote Hogeschool

De Universiteit Antwerpen, labo van de grootstad

Antwerpen, labo van de grootstad: misschien was dit wel de belangrijkste oneliner in mijn eerste academische openingsrede als rector in september 2016.

September 2016 ... Hillary Clinton verwachtte zich aan een probleemloze verkiezingsoverwinning, maar anderhalve maand later wisten we al beter. Vanaf 2017 ondergingen we dus vier jaar Donald Trump met een almaar toenemende ideologische polarisering tot op vandaag in de hele wereld, ook hier. In 2020-2021 sloeg de coronapandemie toe. In 2022 brak de oorlog in Oekraïne uit. En dat alles terwijl de klimaatopwarming steeds meer om zich heen grijpt. Hoe anders de wereld van nu!

In zulke context zijn universiteiten, met hun nauwe band tussen onderwijs, onderzoek en dienstverlening, meer dan ooit bakens om vanuit interdisciplinaire expertise creatief te bouwen aan de wereld van morgen. In dit Vlaamse landschap werkt UAntwerpen daarbij nauw samen met de Antwerp Maritime Academy – tot voor kort de Hogere Zeevaartschool – en met de hogescholen AP en KdG, vanuit een gezamenlijk gedragen en gerichte intentie om jonge mensen te vormen die de wereld gestalte zullen geven.

Meer dan ooit moet onze universitaire gemeenschap zich de vraag stellen: wie zijn wij, waar staan wij voor, hoe willen we die wereld van morgen vormgeven en mee aansturen?

De Universiteit Antwerpen heeft zopas een nieuw missionstatement gefinaliseerd, waarin we een eigen en eigentijds antwoord geven op de uitdagingen die op ons afkomen (uantwerpen.be/missionstatement).

Kwaliteit en meerstemmigheid

Uiteraard deelt de Universiteit Antwerpen met alle hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen, Europa en ver daarbuiten,

—

de ambitie om vernieuwend, kwaliteitsvol en integer te zijn, vanuit een streven naar excellentie waarin de eigen expertises worden gevaloriseerd. In dat opzicht zou elke hogere onderwijsinstelling wel de baseline van de Universiteit Antwerpen willen overnemen: bepaal mee de toekomst!

Als intellectueel centrum los van de politieke actie, is het onze ambitie om in meerstemmigheid over alle maatschappelijke vragen en uitdagingen te reflecteren. Ik citeer uit het missionstatement: “De Universiteit Antwerpen onderscheidt zich van activisme door de veelheid aan invalshoeken eigen aan de wetenschappelijke methoden. Ze bevordert het publieke debat en draagt haar waarden uit op een zichtbare manier, door verbindende wetenschapscommunicatie (...)”

Uiteraard werken we vanuit een ideologische basis, met name het kader van democratie en mensenrechten. Ook dit delen wij met alle hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen, Europa en ver daarbuiten. Waarbij wij expliciet diversiteit als meerwaarde zien en inclusiviteit als norm.

Daarbij is het opletten om niet te worden geïnfecteerd door de cultuuroorlog die vooral in de Verenigde Staten even verontroostende als groteske dimensies aanneemt. In de soms overtrokken debatten over thema's zoals dekolonisering en 'woke' zit nochtans een rode draad die alle aandacht verdient, met name 'respect'. Het lijkt me bijzonder zinvol om, vanuit nieuwe invalshoeken en vernieuwende inzichten, dieper te reflecteren over aandachtspunten zoals vooroordelen, discriminatie en ongelijkheid.

De universiteit gaf onlangs een nieuwe naam aan de ceremoniële aula in het rectoraatgebouw – de vroegere Koloniale Hogeschool. Deze aula werd plechtig genoemd naar wijlen Patrice Lumumba. Daarbij willen we iemand eren die enerzijds verbonden is met onze eigen geschiedenis, en die anderzijds na zijn dood is uitgegroeid tot een belangrijk symbool van emancipatie, zelfbeschikkingsrecht, gelijkwaardigheid, mensenrechten en hoop.

Door zulke plechtige naamgeving voegen we iets toe aan een bestaande betekenislaag, met name de vroegere ceremoniële aula in dat koloniale gebouw van weleer. Beeldenstormerij zoals in 1566 is inderdaad zelden goed. Kunst, humor, poëzie bieden ons heel bruikbare alternatieven. Neem de ‘zwarte pieten’, die in onze diverse samenleving in hun oude vorm niet meer kunnen, en die zowel in deze stad als aan onze universiteit vervangen zijn door roetpieten. Of neem de standbeelden van Leopold II – die ik zou laten staan maar vijftien graden uit de haak zetten, dan zie je meteen wat er aan de hand is. Met finesse betekenislagen toevoegen en naar alternatieven zoeken, om zo polarisering tegen te gaan en aan te zetten tot respectvolle dialoog, ziedaar wat je moet doen wanneer je wil bijdragen aan constructieve dialoog die ons verder op weg zet.

In die context wil vandaag wel eens worden geschermd met de vrijheid van meningsuiting. Die vrijheid is absoluut, binnen de grenzen van de strafwet. Het wetenschappelijk personeel werkt echter in een specifieke en overigens ook zeer aangename context: de academische vrijheid. Die valt niet helemaal samen met de vrijheid van meningsuiting. We werken en functioneren er namelijk binnen academische en professionele standaarden. Publicaties moeten aan wetenschappelijke standaarden beantwoorden. En wanneer wij ons vanuit een universiteit, met onze functie en titel, publiekelijk uitspreken, dan doen we dit vanuit het gezag verbonden aan onze functie. De academische vrijheid blijheid moge dan al groot zijn aan een universiteit, een professor kan echt niet om het even wat beweren.

Alle onderzoeksvragen moeten kunnen worden gesteld, jazeker. Maar ook in dat verband zijn wel lastige casussen denkbaar. Ik hou wat dat betreft van de juridische ‘marginale toetsing’: over de randgevallen spreken we ons niet uit, maar heel soms overschrijdt een vraagstelling manifest de grenzen van het maatschappelijk aanvaardbare. Vaak zitten we dan in extremistische politiek-maatschappelijke blubber. Toch kunnen we ons dan, heel soms, vergissen. De toekomst rehabiliteert verschoppelingen van vandaag.

Onze eigenheid

De discussie over het missionstatement bracht een interessant debat op gang over onze eigenheid. Waarin verschillen wij dan wel van de andere universiteiten?

De Universiteit Antwerpen is trots op de bijzondere relatie met haar studenten. Ze is ontstaan in 2003, nu 20 jaar geleden, uit een fusie van drie kleine universiteiten. De schaal en organisatie van UA Antwerpen – thans zo'n 22 000 studenten – laat algemeen genomen toe dat de afstand tussen professoren en studenten veeleer klein is. We hebben inderdaad een oude traditie van toegankelijkheid en persoonlijke interactie kunnen bewaren.

Daardoor is de studentenparticipatie aan de Universiteit Antwerpen ook zo sterk uitgebouwd. De universiteit realiseert haar academische en maatschappelijke ambities in cocreatie met de studenten, in gezamenlijke verantwoordelijkheid. Of zoals het missionstatement het stelt: “Via geëngageerde inzet, zin voor initiatief en waardering daarvan, cultiveren we het verantwoordelijkheidsgevoel bij onze studenten om zo, als volwaardige partners, het academische en maatschappelijke beleid van onze instelling samen vorm te geven.” Vandaar ook onze baseline, ‘bepaal mee de toekomst!’

Ik wil hierbij de studentenvertegenwoordigers en studentenorganisaties oprecht danken voor de fijne, intense en zeer professionele samenwerking.

Het belangrijkste fundament voor de eigenheid van onze universiteit is wel haar ligging. De universiteit werkt vanuit Antwerpen, een middelgrote stad met, zoals ik het al in 2016 omschreef, een significant cultureel verleden, motor van ontwikkeling en innovatie, op een kruispunt van wegen, met een grote in- en uitstroom van mensen uit de gehele wereld, en met een wereldhaven in de nabijheid van een industrieel weefsel waaronder notabene de tweede grootste chemische cluster ter wereld. Het is bijvoorbeeld geen toeval dat in deze stad ook het Instituut voor

Tropische Geneeskunde is gevestigd, en dat onze universiteit een lange onderzoekstraditie heeft die daarbij aansluit.

De Universiteit Antwerpen is dus een leer- en kenniscentrum dat vanuit zijn regionale inbedding de maatschappelijke ontwikkelingen bevraagt en mee aanstuurt. *Act local, think global*. Een labo van de grootstad.

Nee, Antwerpen is geen grootstad. Maar de Universiteit Antwerpen is wel de enige universiteit in de regio Vlaanderen die, net als de Vrije Universiteit Brussel, gevestigd is in een veelzijdig stedelijk netwerk dat, ofschoon beperkt in omvang, de contouren aangeeft van de grootstad in de 21ste eeuw. Onze universiteit en het hogeronderwijslandschap in Antwerpen zijn meer dan ooit een ruimte waarin de samenleving van morgen zich ontwikkelen zal.

Deze bijzondere roeping kunnen wij alleen waarmaken in samenwerking. Dat betekent bouwen aan het regionale ecosysteem, wat op zich synoniem is voor interne samenwerking, en voorts ook inzetten op de ruimere samenwerkingsverbanden in Vlaanderen en de wereld.

Samenwerking: ons ecosysteem

Het ecosysteem van de regio Antwerpen is ruimer dan de grenzen van Antwerpen met zijn districten en hun bijna 540 000 inwoners. Een goede proxy is de gezondheidszorg. Het zorglandschap in onze regio is een biotoop van zo'n 1,2 miljoen mensen richting Mechelen-Brussel, tot diep in het Waasland en over de landsgrens, tot in Zuid-Nederland. Het gaat daarbij niet enkel om ziekenhuizen, maar even goed over huisartspraktijken, bejaardenzorg, geestelijk welzijn. In dit landschap van de gezondheidszorg zijn universitaire ziekenhuizen een heel belangrijke speler. En in de regio Antwerpen doet zich ook een heel interessante evolutie voor.

De Universiteit Antwerpen en het UZA hebben de voorbije twee jaar hun banden fundamenteel versterkt. Vanuit een nieuwe ge-

—

zamenlijke visie en strategie, kijken we met actieve belangstelling uit naar de verschuivingen in het ziekenhuislandschap in de regio. Wij begroeten de nakende fusie tussen ZNA en GZA als een grote opportuniteit om, samen met hen en met onze andere partners, met respect voor eenieders eigenheid, een optimale zorgketen in de regio uit te bouwen waarbij de belangen van de patiënt de eerste prioriteit zijn. De Universiteit Antwerpen volgt van nabij het regionale ziekenhuisoverleg dat thans gaande is, waarbij niet zozeer van bovenuit, maar wel bottom-up, belangrijke samenwerkingsakkoorden worden voorbereid.

Hoe vaak waren in het verleden institutionele vernieuwingen in Antwerpen niet het voorspel op een traject dat nadien in het hele land werd overgenomen? Als de regio Antwerpen erin slaagt om, vanuit een gezamenlijk zorgstrategisch plan, coherente zorglijnen uit te werken, dan zal dit, daar twijfel ik niet aan, model staan voor de hervorming van de gezondheidszorg in Vlaanderen.

De fusie van ZNA en GZA is ook vanuit een ander opzicht hoogst interessant, met name wat het levensbeschouwelijke aspect betreft. Wie had twintig jaar geleden durven voorspellen dat, kort door de bocht gesteld, het Sint-Augustinusziekenhuis zou fuseren met het Antwerpse OCMW-ziekenhuis? Thans is het zo ver. Deze casus illustreert voluit hoezeer het concept van regionale organisatie steeds verder wordt uitgebouwd.

De oprichting van de Universiteit Antwerpen nu twintig jaar geleden ging overigens uit van een analoge levensbeschouwelijke beweging, met de fusie van drie universiteiten waaronder de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius met zijn paters jezuiten, uit 1851, en het Rijksuniversitair Centrum Antwerpen dat in 1965 bij zijn oprichting, opnieuw kort de bocht, nauwe banden had met de georganiseerde Gentse vrijzinnigheid. Bovendien maakt de Universiteit Antwerpen deel uit van de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen (AUHA). Het is een echte associatie, waarbij we op voet van gelijkheid elkaars partners zijn. Deze associatie kan dan ook een goede basis zijn voor verdere verschuivingen in het hogeschoollandschap in de regio.

Een coherent georganiseerde gezondheidszorg en coherent ge-organiseerd hoger onderwijs, ziedaar twee werven, naast vele andere, waaraan de Universiteit Antwerpen constructief wil mee-werken.

Waarom is het overstijgen van het oude levensbeschouwelijke frame zo belangrijk? Omdat het gedateerd en gepasseerd is. En waarbij deze regio dus sporen trekt. Antwerpen stond al in 1921 model in België voor een ideologische ommezwaai richting pluralisme, met het zgn. ‘mystieke huwelijk’ tussen flamingantische katholieken en socialisten die samen de stad gingen besturen. En dan heb ik het nog niet over de Meetingpartij, in Antwerpen, vanaf de jaren 1860, die al evenzeer de oude ideologische lijnen achter zich liet.

We moeten soms het verleden durven loslaten. Enerzijds omdat er alleen nog een verschil in bedrijfscultuur overblijft, maar daarin kunnen we toenadering zoeken en van elkaar leren. Anderzijds omdat we met z’n allen achter het concept van pluralisme in de samenleving staan, waarbij we naar een inclusieve wereld streven, in onderling respect voor elkaar.

Vanuit haar historiek en ligging is de Universiteit Antwerpen dus nauw verbonden met een unieke stedelijke omgeving, zoals de Antwerpse hogescholen dat zijn. Als zij een actieve en betrokken rol willen spelen bij de regionale en stedelijke ontwikkeling op sociaal, economisch, educatief, cultureel en ecologisch vlak, dan doen ze dat samen, in partnerschap met de stad en de haven, de provincie, het bedrijfsleven, middenveldorganisaties en andere. Het Antwerpse hoger onderwijs heeft dus heel wat te bieden bij de uitbouw van het regionale ecosysteem.

Ik dank de vele partners in de regio, voor de intense samenwerking in de voorbije jaren. We gaan verder samen op weg. *You ain’t seen nothing yet.*

Samenwerking: transdisciplinair en actief pluralistisch

Universiteiten zijn sterk verkokerde organisaties, met faculteiten als heuse silo's. En dat terwijl de maatschappelijke uitdagingen van vandaag uitgesproken transdisciplinair en globaal zijn.

Daarom hebben we de bacheloropleidingen opengetrokken door de invoering van meer algemeen vormende, discipline-overschrijdende vakken, de 'korfvakken'. Heel belangrijk zijn ook de tussenstructuren die we hebben versterkt. Instituten zoals het Urban Studies Institute (USI) en het Instituut voor Milieu en Duurzame Ontwikkeling (IMDO) zijn uitgegroeid tot volwaardige, succesvolle interfacultaire en interdisciplinaire spelers in de universitaire organisatie.

Want Antwerpen is ook een labo van de toekomst. Waarbij het actieve pluralisme van de Universiteit Antwerpen en onze hogeschoolpartners model kan staan voor de de wereld van morgen.

Interessant is de inhoudelijke verschuiving in het concept 'actief pluralisme' van de Universiteit Antwerpen. Bij het ontstaan van de universiteit in 2003 stond vooral respect voor religieuze opvattingen centraal. Vandaag vullen we dat veel ruimer in. Ik citeer opnieuw uit het nieuwe missionstatement: "De Universiteit Antwerpen is actief pluralistisch en wil daarmee een inhoudelijke dialoog aanmoedigen tussen personen en groepen, elk met eigen opvattingen en levensbeschouwelijke overtuigingen. De universiteit zorgt voor een open forum, waarin alle thema's bespreekbaar zijn en, in wederzijds respect, iedereen gehoord kan worden. Ze nodigt iedereen uit om hier aan deel te nemen en te zoeken naar nuance met een actieve interesse voor elkaars uitgangspunten." Dat moet worden samengelezen met de alinea over diversiteit als meerwaarde en inclusiviteit als norm: "UAntwerpen ziet diversiteit als een verrijking voor mens en wereld, als wezenlijk onderdeel van onze samenleving. Voor de universiteit betekent dit een beleid dat gericht is op inclusiviteit, in wederzijds respect, vanuit het basisbeginsel van gelijkwaardigheid tussen mensen."

Samenwerking: een speelveld van vijf universiteiten

De vijf Vlaamse universiteiten werken uitstekend samen, niet-tegenstaande meningsverschillen die er soms zijn. De VLIR is een uitstekende basis voor overleg, van waaruit we dossiers bepleiten bij de bevoegde ministers. De maatschappelijke impact van een goed samenspel tussen universiteiten werd heel concreet tijdens de coronacrisis.

Zo is er ook het Hannah Arendt Instituut (HAI), in Mechelen. Het initiatief daartoe kwam vanuit de VUB en UAntwerpen, met hun gemeenschappelijke problematiek eigen aan de stedelijke ruimte. De basisidee was: laat ons onderzoekers van de twee universiteiten samenbrengen op eenzelfde werkvloer, dat zal ons versterken en nieuwe impulsen geven aan onderzoek en onderzoeksvalorisatie. In de stad Mechelen, gelegen tussen de twee in, vonden we een constructieve partner, en zo konden we van start gaan.

Vlaanderen is een van de meest dichtbevolkte regio's van Europa met ook grote clusters van verstedelijking, en dit in een hoogtechnologise samenleving. Het is dan ook evident dat we onze krachten bundelen om deze stedelijke ecosystemen mee aan te sturen.

Het HAI wil wetenschappelijke inzichten ontsluiten. Het gaat dan niet per se om publicaties in A1-tijdschriften, maar wel om de verspreiding van deze inzichten bij beleidsmakers, professionals en burgers zodat zij er in de praktijk mee aan de slag kunnen. Het HAI focust op maatschappelijke uitdagingen zoals migratie, diversiteit en ongelijkheid, zoals die het sterkst tot uiting komen in een stedelijke context. Daarnaast kijkt het HAI ook naar meer algemene contexten die de samenleving kunnen verstoren, zoals de impact van desinformatie en polarisatie en de druk op democratische waarden.

Het instituut werd dus begin 2020 opgericht door de Vrije Universiteit Brussel, de Universiteit Antwerpen en de stad Mechelen. Intussen sloten ook KU Leuven, UGent en Universiteit Hasselt zich

aan. Voor de meer algemene contexten die ik zonet vermeldde, is uiteraard ook de werking van Museum Kazerne Dossin, op een boogscheut van het HAI, een opportuniteit.

Los van het HAI, is er ook een bijzonder samenwerkingsverband gegroeid tussen de Universiteit Antwerpen, VUB en UGent. De drie universiteiten streven een samenwerking na op voet van gelijkwaardigheid en met respect voor de eigenheid, het profiel en de autonomie van elke partner. Ze wensen geen model van fusie of overname, maar een alliantie, vertrekkend vanuit de stedelijke verankering van elke partner. Om zowel in onderwijs, onderzoek als dienstverlening gezamenlijk in te zetten op duurzame stedelijke en maatschappelijke ontwikkeling in al zijn facetten. We doen dit vanuit de bijzondere opportuniteiten die de stedelijke omgeving biedt, zoals innovatie, emancipatie van kansengroepen, ondernemingszin en ondernemerschap, professionele netwerking, cultuurparticipatie.

De drie universiteiten delen een sterke aandacht voor stedelijke diversiteit, inclusiviteit, burgerschap en maatschappelijke cohesie, waarbij ze zich onder meer richten op de armoedeproblematiek, op de kwaliteit en de organisatie van het Vlaamse onderwijs, en op de relatie tussen sociale zekerheid, welvaart en welzijn. Ze aanzien de verhoogde inzet op instroom, doorstroom en uitstroom van kansengroepen in het hoger onderwijs als een belangrijke beleidsprioriteit.

Ze streven daarom alle drie een duurzame samenwerking na, omdat die vanuit de geografische nabijheid een optimale bundeling van de krachten toelaat. Ze willen alle drie de onderwijsbevoegdheden in de eigen vestigingsplaatsen ten volle uitoefenen, en ze willen alle drie, vanuit hun universitaire ziekenhuizen, een kwalitatieve gezondheidszorg verankeren in een regionaal georganiseerde zorgstrategie, wat de zorg voor de patiënt ten goede komt.

Dat alles betekent dus gezamenlijk afspraken maken, projecten opzetten en vooral ook continu overleggen en informatie uitwisselen. We bundelen onze interne onderzoeks ondersteuning

met het oog op een gezamenlijk verwerven van Europese en internationale projecten, bijvoorbeeld in de context van pan-Europese onderzoeksconsortia. We beschouwen elkaar als geprivilegieerde partners voor het uitbouwen van nieuwe opleidingen, op het kruispunt van interdisciplinaire kennis.

Een van de zeer grote uitdagingen in het hoger onderwijs is het levenslang leren, dat gaandeweg ons concept van afstudeerdiploma's zal vervangen. UGent, VUB en UAntwerpen hebben dan ook een gezamenlijk platform opgericht, de Nova Academy, van waaruit we ons aanbod van levenslang leren gezamenlijk verder zullen aanbieden en uitwerken.

Dit alles is nieuw en vraagt zijn tijd, maar de onderlinge dynamiek die zo is ontstaan is, werkt bijzonder inspirerend.

Samenwerking: een globaal engagement

Ons missionstatement besteedt uiteraard veel aandacht aan de internationalisering en het globaal engagement op het vlak van onderwijs, onderzoek en dienstverlening. UAntwerpen is een actieve speler in de internationale wetenschappelijke wereld en is een voortrekker in netwerken met buitenlandse partners uit heel de wereld, inclusief in het Globale Zuiden.

YUFE, onze interuniversitaire alliantie Young Universities for the Future of Europe, werd in 2019 mee op initiatief van de Universiteit Antwerpen opgericht. Dit is een transnationale alliantie die uitsluitend bestaat uit jonge universiteiten met een sterke focus op onderzoek. Zij streeft ernaar om, in een confederaal model, een inclusieve universiteit te worden met een sterke Europese identiteit die vanuit onderwijs, onderzoek en dienstverlening haar studenten, medewerkers en alumni toelaat om met een brede blik de Europese uitdagingen van morgen aan te gaan. Sinds haar oprichting in 2019 is YUFE een van de meest veelbelovende Europese universiteitsinitiatieven om in samenwerking met de Europese Commissie een Europese Onderwijsruimte te realiseren.

Zijn er samenwerkingen die we uitsluiten? De Vlaamse universiteiten hanteren de mensenrechtentoets, zoals die in 2019 in de schoot van de VLIR werd uitgewerkt. Onderzoekers en beleidsverantwoordelijken krijgen te maken met mensenrechtenvragen: bij samenwerkingen in een bepaald land, met een partneruniversiteit, met individuele onderzoekers. Cruciaal daarbij is het volgende: we passen de mensenrechtentoets niet toe op het niveau van een land of een regime, maar wel op het niveau van potentiële en actuele partners en activiteiten binnen de universitaire samenwerking. Het mensenrechtencharter dat de Vlaamse universiteiten hebben goedgekeurd, vertrekt dus vanuit het basisbeginsel dat de mensenrechtentoets project per project wordt toegepast. Bij de inschatting daarvan kan ook de aard van de instelling een rol spelen om te concluderen dat het voorliggende project al dan niet groen licht krijgt.

Zijn er samenwerkingen die we privilegiëren? In principe niet, vanuit het basisbeginsel van vrij onderzoek. We werken uiteraard wel vanuit een onderzoekstraditie, waarbij elke universiteit bepaalde speerpunten heeft en waarbij ook een historisch opgebouwd netwerk een rol speelt. De naamgeving Aula Patrice Lumumba is echter niet enkel een ritueel met een historische verwijzing, maar tevens een engagement. Onze nieuwe beleidsvisie krijgt concreet vorm. Gedurende 2021 en 2022 hebben verschillende groepen gewerkt aan de actualisering van de strategie van de universiteit, waaronder de uitwerking van een Actieplan Global Engagement (voorheen Universitaire Ontwikkelingssamenwerking) en een VLIR-UOS Global Minds 5-jarenproject.

De vernieuwde strategie sluit aan bij onze traditie van solidariteit in samenwerking met het 'Mondiale Zuiden', maar houdt rekening met de huidige systemische uitdagingen voor mens en planeet. Deze uitdagingen maken ons allen tot 'ontwikkelingslanden' op zoek naar duurzame transformaties en dwingen ons tot een positieve omarming van de mondiale diversiteit en een gelijkwaardige gedekoloniseerde uitwisseling van kennis.

En zo, geachte aanwezigen, wil de Universiteit Antwerpen samen met haar partners, hier in de regio, in Vlaanderen, in België, Europa en de wereld, bijdragen aan samenlevingsopbouw. Het is een engagement waar u allen op kunt rekenen. Laten we de handen in elkaar slaan en met nog meer inzet en begeestering inzetten op de wereld van morgen.

vormgeving: Erik Desombere
druk: Wilda, Beveren

© 2023 Uitgeverij UPA (University Press Antwerp)
UPA is een imprint van ASP (Academic and Scientific Publishers nv)
Keizerslaan 34, B-1000 Brussel
Tel. +32 (0)2 289 26 50
Fax +32 (0)2 289 26 59
E-mail: info@aspeditions.be
www.aspeditions.be

ISBN 978 90 5728 8104
NUR 740
Wettelijk depot D/2023/12.293/34

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, op elektronische of welke andere wijze ook zonder voorafgaandelijke, schriftelijke toestemming van de uitgever.